

Vatten- och avloppsverksamheten i Region Gotland 2019

Omslagsbild: Ett glas vatten från Kvarnåkershamn vattenverk

Fotograf : Peter Daun

Teknikförvaltningen, Region Gotland, 2019

Förvaltningsberättelse

Region Gotlands vatten- och avloppsverksamhet ansvarar för produktion och leverans av vatten till abonnenter, samt rening och hantering av spillvatten och dagvatten inom fastställda verksamhetsområden och för abonnenter anslutna enligt avtal.

Resultat 2019

Det ekonomiska resultatet för år 2019 uppgick till +1 895,0 tkr, (+4 142,0 tkr). Det positiva resultatet ska ses mot tidigare års resultat vilka tillsammans ska balanseras inom tre år från räkenskapsåret.

I resultatet ingår periodiserade anläggningsavgifter med 12 352,8 tkr (10 948,8 tkr), samt ränta på balanserade anläggningsavgifter med 3 959,4 tkr (4 800,8 tkr).

Resultat 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Resultat, mkr	-0,8	-2,3	1,2	4,1	1,9
Eget kapital, mkr	0	-2,3	-1,1	3,0	5,2 ¹

¹ Totalt 274 tkr avser kundtjänst resultat.

Från år 2015 redovisas överskott inom VA-verksamheten som förutbetalda intäkter med stöd av Vattentjänstlagen § 30 samt rekommendation nr 18 från Rådet för kommunal redovisning. De totala förutbetalda intäkterna uppgick i bokslutet 2019 till 10 767 tkr och utgör en fond som periodiseras ut på 25 år och intäkter 2019 uppgår till 475,0 tkr.

År 2019 års resultat på +1 895,0 tkr redovisas mot det egna kapitalet.

Anläggningsavgifter

Under året inbetalades 32,5 mnkr (37,8 mnkr) i anläggningsavgifter från nytilkommande abonnenter. Dessa balanserades för successiv resultatföring. Totalt finns balanserade anläggningsavgifter med 264,3 mnkr (244,1 mnkr) vid utgången av 2019. Den periodiserade intäkten från anläggningsavgifter uppgick till 12,3 mnkr och ränta 3,9 mnkr. Anläggningsavgifterna uppgår till 32,5 mnkr 2019 vilket är en minskning jämfört med 2018. Minskningen förklaras av stora pågående investeringar bl a Södra Linan samt Bräckvattenverket i Kvarnåkershamn vilka krävs för kommande anslutningar på södra Gotland. Utvecklingen av inkommande anläggningsavgifter redovisas nedan för perioden 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
Anläggningsavgifter, mnkr	35,7	22,8	24,1	37,8	32,5

Redovisningsprinciper

Enligt vattentjänstlagen skall VA-kollektivet redovisas skilt från annan skatte- och avgiftsfinansierad verksamhet. Detta innebär att ett separat bokslut med resultat- och balansräkning skall upprättas. Överskott skall redovisas som förutbetalda intäkter och underskott ska redovisas mot eget kapital och återställas inom tre år.

Anläggningsavgifter balanseras som skuld till kollektivet och resultatförs genom periodisering under avskrivningstiden (f.n. 25 år).

Overhead- och administrationskostnader

I nedanstående tabell redovisas de OH-kostnader och administrativa kostnader som redovisats mot VA-verksamheten.

	2015	2016	2017	2018	2019
Gemensamma kostnader OH, tkr	5 465	5 769	5 465	7 713	7 797
Debiteringstjänster/kundtjänst, tkr	1 801	1 836	1 624	728	893
Regionens kravverksamhet, tkr	97	97	0*	0*	0*
Totalt, tkr	7 363	7 702	7 089	8 305	8 690

*Redovisas centralt fr o m 2017

De gemensamma "overhead" kostnaderna utgörs av förvaltningsövergripande kostnader såsom ledning och gemensamma köpta tjänster.

Måluppfyllelse

Tillgänglighet till Va-system skall vara 100%

- Inga längre avbrott av vattenleveranserna har skett under året dvs. målet 100% tillgänglighet har uppnåtts.

Tycker du att du är tillräckligt informerad om vad som får spolas ner i avloppet

- Verksamheten har medverkat i SKL´s undersökning "Kritik på teknik" under 2019, med ovanstående fråga. Det var 80% av de svarade som angett att de är mycket eller ganska bra informerade om vad som får spolas ner i avloppet. Värdet är en ökning med 16% från 2016 och är högre än riksnivån, (64%).

Debiterad vattenmängd skall utgöra minst 85% av producerad mängd

- Den debiterade vattenvolymen under 2019 uppgick till 3 372 530 m³ av levererad vattenmängd, 3 821 198 m³, vilket innebär 88% av den producerade mängden. Detta värde är över målvärdet och visar att investerade resurser har gett resultat. Differensen är vattenläckage, underhållsspolning av ledningsnätet, brandbekämpning samt "svinn".

Verksamheten skall vara helt avgiftsfinansierad och finansieringsgraden skall vara 100% över en 3-årsperiod

- Resultatet för 2019 innebar en finansieringsgrad med 101,1%. Årets överskott med +1 895,0 tkr redovisas mot eget kapital som är positivt.

Vatten med godkänd kvalitet skall produceras och distribueras dygnet runt

- Under 2019 har 1 264 vattenprov tagits enligt kontrollprogrammet. Totalt 8 st. av dessa har bedömts som otjänliga, en av dessa hade höga halter av BOR. Värdet är högre än Livsmedelsverkets gräns men under WHO´s gräns, varför Regionen fått dispens av tillsynsmyndigheten. Vidare är 6 st Livsmedelsverkets nya provtagningsordning, dvs alla prov ska tas ospolade. Regionen arbetar med Miljö och Hälsa för att få nya rutiner för att inte behöva ta prov ospolade. Ett prov hade stark doft av klor och ett visade på e-coliebakterier.

Alla reningsanläggningar skall uppfylla ställda krav

- Under 2019 har reningsverken i Visby, Klintehamn samt Slite fungerat bra. Resultatet av utsläppskontrollen visar på god funktion på reningsverken.
- Totalt har 6 860 241 m³ spillvatten behandlats under 2019.

Genomförande av VA-utbyggnadsplanen skall vara 100%

- Under år 2019 har utbyggnaden enligt VA-planen fortsatt. Vissa förse- ningar har uppstått på grund av olika anledningar t ex väder, överkla- gandet samt nya prioriteringar.

Viktiga händelser under året 2019

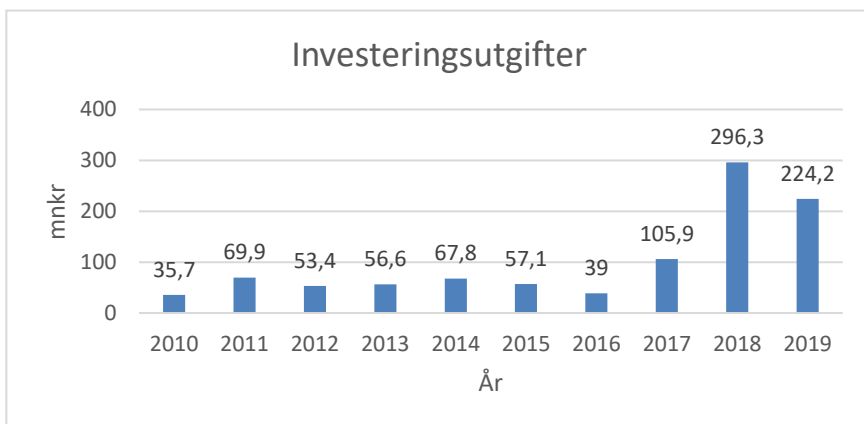
- Den 19 juni började vårt nya **vattenverk i Kvarnåkershamn** att leverera vatten till socknarna söder om Hemse där anslutningsstoppet då kunde hävas. Vid sidan av Kvarnåkershamns-projektet har utbygg- nad av ledningsnätet genom **Södra Linan**-projektet fortgått. Vidare har ombyggnad av Alva vattentorn och Mølner vattenverk påbörjats.

Tillsammans ska dessa projekt i förlängningen möjliggöra att anslutningsstoppet framåt i tiden ska kunna hävas mellan Kvarnåkershamn och Klintehamn.

- Exploateringen i Visbyområdet har varit omfattande. Projekt Visborg har tagit fart där projekteringen av den första etappen är påbörjad. Den nya stadsdelen Visborg planeras för mångfald och hållbarhet.
- Klimatvariationerna och den pågående exploateringen i Visby utmanar kapaciteten i vatten- och avloppsreningsverk. Arbetet med att klarlägga vad som måste göras för att hållbart säkra Visbys framtida VA-försörjning har tidigarelagts och påbörjades under våren.
- Testbädd Storsudret har gått in i ett nytt skede bestående av datainsamling och modellering för att inom kort kunna avgöra var dammluckor skall sitta för att höja grundvattennivån till optimal nivå.
- Metoden "relining med strumpa" som förnyelsemetod för ledningsnätet föll väl ut år 2018 och arbetet har fortsatt under år 2019. Relineing med strumpa är en av flera metoder för att invändigt renovera rörledningar i marken. Relineing innebär att rören rensas och infodras med nytt material istället för att byta ut hela rören.

Investeringsredovisning 2010-2019

Den sammanlagda investeringsvolymen under 2019 uppgick till 224,2 mnkr, inkl exploateringsprojekt. Projekt bedrevs enligt VA-planen med omfattande utbyggnad av ledningsnät samt inom befintliga verk och anläggningar för vattenproduktion och avloppsrening.

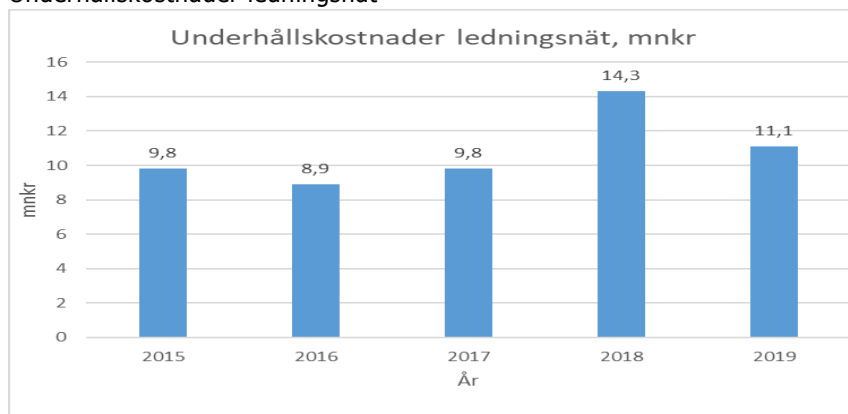
De stora investeringsprojekten inom VA-verksamheten redovisas i nedanstående tabell.

Projekt	Budget 2019, tkr	Utfall 2019, tkr	Avvikelse, tkr
Södra Gotlands bräckvattenverk	52 239	59 194	-6 955
VA-ledning Södra Linan	89 089	80 252	8 837
Klintehamn AvloppsReningsVerk	2 710	6 621	-3 911
Katthammarsvik AvloppReningverk	17 923	590	17 333
Färösund AvloppsReningsVerk	8 929	1 912	7 017
Gnisvärd VA-utbyggnad	6 534	5 545	989
Testbädd Storsudret	15 094	955	14 139
Lickershamn vattenreservoar	6 275	2 655	3 620
Ledningsutbyggnad	2 635	2 893	-258
Reinvestering i VA-anläggningar	58 576	29 868	28 708
Ombyggnad vattenverk	8 267	632	7 635
Ombyggnad avloppsreningsverk	5 361	2 094	3 267
Sanering VA-ledningsnät	4 449	15 035	-10 586
Exploatering Yttre A7	3 868	1 774	2 094

Underhåll ledningsnät

Underhållskostnaderna på ledningsnätet uppgick till totalt 11,1 mnkr år 2019 (14,3 mnkr). Åtgärderna utgörs främst av akuta reparationsåtgärder men även planerade. I nedanstående diagram redovisas underhållskostnader för perioden 2015-2019.

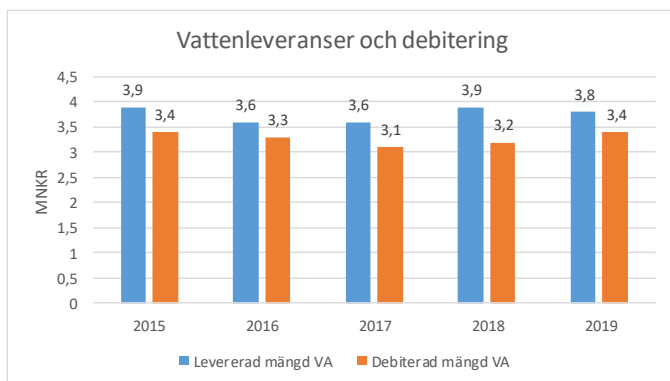
Underhållskostnader ledningsnät

Vattenleveranser och debitering

De levererade volymerna låg på 3,8 miljoner m³ för år 2019, att jämföras med år 2018 som var 3,9 miljoner m³. Den debiterade (förbrukade) volymen var 3,4 miljoner m³, (3,2 miljoner m³). Debiteringsgraden ökade till 88 % för år 2019 från 82 % år 2018, vilket förklaras av investerade resurser har gett positiva effekter med mindre vattenläckage och underhållsspolning av ledningsnätet samt mindre "svinn".

Levererad resp. debiterad vattenvolym 2015-2019

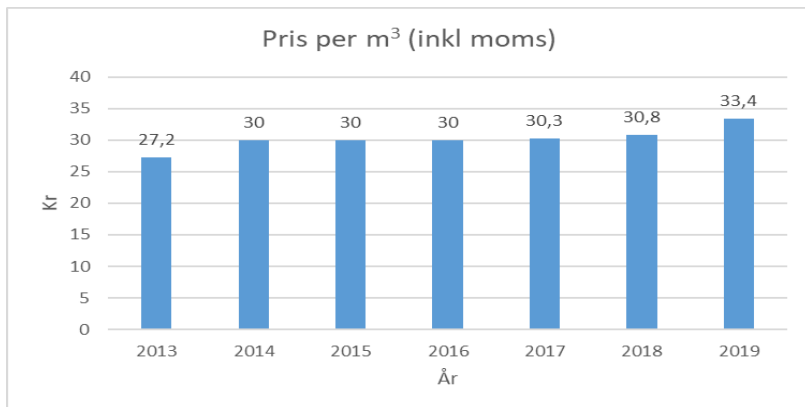

Utveckling på sikt

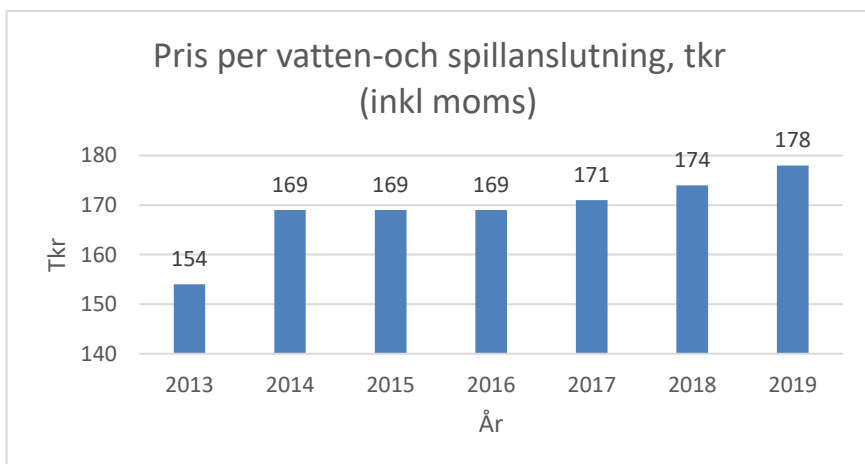
- Fortsatt fullföljande av **VA-planen** inklusive **VA-strategin**.
- Klimatvariationerna och den pågående exploateringen i Visby utmanar kapaciteten i vatten- och avloppsreningsverk. Arbetet med att klargöra vad som måste göras för att hållbart säkra Visbys framtida VA-försörjning har tidigare lagts och påbörjades redan under våren 2019
- Exploateringen i Visbyområdet har varit omfattande. Projekt Visborg har tagit fart där projekteringen av den första etappen är påbörjad. Den nya stadsdelen Visborg planeras för mångfald och hållbarhet. Som en delaktighet i detta klargörs för närvarande vad som krävs av VA-systemet för att hantera en separation av grå- och svartvatten.
- VA-avdelnings delaktighet i forskningsprojektet "Testbädden på Storsudret" går in i en realiseringsfas vilket skapar ett stort nationellt och internationellt intresse som kan utgöra ett embryo till en ny närings-, forsknings- och utvecklingsturism.

VA-taxan

I nedanstående diagram redovisas utvecklingen av VA-taxan under perioden 2013-2019. Diagrammet visar att Va-taxan höjdes med 10 % till år 2014 och har därefter justerats upp med konsumentprisindex. Va-taxan höjdes med 6% fr o m 1 april 2019 på grund av den höga investeringsvolymen. I nedanstående diagram redovisas bruksavgifternas utveckling under perioden 2013-2019. Bruksavgifterna avser vatten och spillvatten (inkl. moms)

I nedanstående diagram redovisas anläggningsavgifternas utveckling under perioden 2013-2019. I exemplet ingår fast avgift för förbindelsepunkt samt avgift per bostadsenhet. (inkl. moms)

Resultaträkning 2019

Tkr

	Budget	Utfall	Avvikelse
INTÅKTER			
Taxor och avgifter	-179 491	-190 766	11 275
Bidrag	-731	-784	53
Summa intäkter	-180 222	-191 550	11 328
KOSTNADER			
Material, inventarier	4 328	15 577	-11 249
Entreprenad, köp av verksamhet	21 302	20 320	982
Konsulter	10 972	4 289	6 683
Personalkostnader	34 847	32 527	2 320
Personalomkostnader PO	13 836	12 908	928
Förbrukningsmaterial	9 266	11 048	-1 782
Övriga verksamhetskostnader	47 824	43 388	4 436
Summa kostnader	142 375	140 057	2 318
Avskrivningar byggnader	29 124	38 020	-8 896
Avskrivningar maskiner och inventar	1 528	1 692	-164
Summa avskrivningar	30 652	39 712	-9 060
Verksamhetens nettokostnader	-7 195	-11 781	4 586
Intern ränta intäkter	-3 572	-3 960	388
Intern ränta kostnader	10 767	13 846	-3 079
Årets resultat	0	1 895	+1 895
INTÄKTSFINANSIERINGSGRAD	100,0%	101,1%	+1,1%

Balansräkning 2019

tkr

	Not	2019	2018
Anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningstillgångar		1 216 623	1 031 393
Maskiner och inventarier		12 876	12 263
Finansiella anläggningstillgångar	1	334	219
Summa anläggningstillgångar		1 229 833	1 043 875
Omsättningstillgångar	2	11 946	23 801
Summa tillgångar		1 241 779	1 067 676
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	3	5 209*	3 040
- därav årets resultat		1 895	4 142
Avsättningar	4	5 673	6 252
Långfristiga skulder	5	855 392	740 329
Kortfristiga skulder	6	375 505	318 055
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1 241 779	1 067 676
Ställda panter och ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998		12 022	12 363
- därav särskild löneskatt		2 347	2 414

*Totalt 274 tkr avser kundtjänst resultat.

Verksamhetsmått resp. nyckeltal

	2019	2018	Differens
Vattenverk, m ³ producerad/levererad	3 821 198	3 927 837	-106 639
Vattenverk, fakturerad m ³	3 372 530	3 207 229	+165 301
Renat avloppsvatten, m ³	6 860 241	6 309 726	550 515
Underhållskostnader ledningsnät, mnkr	11,1	14,3	-3,2

Noter

Not 1 – Finansiella anläggningstillgångar, tkr

	2019	2018
Andel av pensionsmedel	0	0
Lån till fastighetsägare för anläggningsavgifter	334	219
Summa	334	219

Not 2 – Kortfristiga fordringar, tkr

	2019	2018
Kundfordringar	7 624	17 057
Mervärdesskatt	3 011	5 399
Kortfristig del av lån för anläggningsavgifter	201	183
Kortfristig placering andel av pensionsmedel	1 110	1 162
Övriga kortfristiga fordringar	0	0
Summa	11 946	23 801

Not 3 – Eget kapital, tkr

	2019	2018
Ingående eget kapital	3 040	-1 102
Årets resultat	1 895	4 142
Årets resultat avseende kundtjänst	274	0
Utgående eget kapital	5 209	3 040

Not 4 – Avsättningar, tkr

	2019	2018
Avsättning för pensioner	4 566	5 031
Avsättning för särskild löneskatt för pensioner	1 107	1 221
Summa	5 673	6 252

Not 5 – Långfristiga skulder, tkr

	2019	2018
Långfristiga lån	580 365	485 000
Investeringsfond	10 767	11 242
Förutbetalda anläggningsavgifter	264 260	244 087
Summa	855 392	740 329

Not 6 – Kortfristiga skulder, tkr

	2019	2018
Leverantörsskulder	15 513	26 761
Mervärdesskatt	1 906	4 264
Semesterlöneskuld	3 410	3 467
Pensionskostnad individuell del	1 898	1 419
Interimsskulder	1 288	5 944
Övriga kortfristiga skulder	351 490	276 200
Summa	375 505	318 055

SPARA
VATTEN

Teknikförvaltningen

Telefon 0498-269000

www.gotland.se

Region
Gotland